

Književnost za tinejdžere u Hrvatskoj i izvan nje

Književnost za tinejdžere (engl. *Young adult literature*) širok je i vrlo zanimljiv pojam, koji podrazumijeva knjige pisane većinom za tinejdžere od dvanaest do devetnaest godina, ali i za one nešto starije. Takve knjige prate život tinejdžera i bolje nam objašnjavaju njihove probleme i brige, njihove odnose s obitelji i prijateljima ili nam otkrivaju nove svjetove vampira, vilenjaka i ostalih nadnaravnih bića.

Književnost za tinejdžere razvila se ponajprije iz dječje književnosti, ali se djela bitno razlikuju od knjiga za djecu – stilski i tematski. U svijetu još uvijek ne postoji jedinstveni naziv koji bi označavao dio književnosti za tinejdžere, pa su neki od naziva koji se koriste *književnost za mlade odrasle*, *adolescentska književnost* ili *tinejdžerska književnost*. Romani književnosti za mlade se sve više razlikuju od dječjih romana ponajprije žargonom likova, ali i sve češćim unošenjem težih tema (teške i neizlječive bolesti, smrt, i sl.), te tinejdžerskih problema, poput raznih situacija u obitelji, ovisnosti i odnosa među likovima. Radnja je ozbiljnija i potkrijepljena je događajima iz stvarnoga života.

Književnost za tinejdžere, ili mlade odrasle, zapravo je moderna pojava nastala u Americi nakon Drugog svjetskog rata kada je društvo počelo prihvaćati tinejdžere kao zasebnu skupinu. Iako su se pustolovni romani kakve su tinejdžeri najviše čitali smatrali nepoželjnim, takva se vrsta književnosti sve više širila i bivala popularnijom. Jedna od takvih knjiga je i potresni autobiografski roman „*Mi djeca s Kolodvora Zoo*“ iz 1979. koji govori o životu autorice Christiane Felscherinow i njenom odrastanju uz ovisnost o drogama. Češće su se pojavljivali i dnevnički zapisi.

Početak književnosti za mlade u Hrvatskoj možemo smatrati romanom Jože Horvata *Sedmi be* iz 1939. godine, romanom Ivica Ivanca *Maturanti* 1976., te poznati roman Hrvoja Hitreca *Smogovci*, također iz 1976. Među mladim hrvatskim čitateljima popularni su veseliji tinejdžerski romani spisateljica poput Silvije Šesto Stipančić (*Vanda*, *Debela*, *Tko je ubio Pašeticu*) i Sanje Pilić (*Sasvim sam popubertetio*, *Jesam li se zaljubila?*, *Što mi se to događa?*). Roman koji je također doživio popularnost među tinejdžerima je onaj Roberta Naprte, *Luna*. Hrvatski autori u svoje knjige nastoje unijeti teže teme, ali to ne čine tako naglo i drastično, već su djela optimistična i sagledana s uz dozu sarkazma i ironije.

Među hrvatskim tinejdžerima jedan od uvijek popularnih je serijal o Harryju Potteru. To je serijal od 7 romana književnice J. K. Rowling koji opisuju avanture mladog čarobnjaka Harryja Pottera i njegovih najboljih prijatelja Rona Weasleyja i Hermione Granger, učenike Škole vještice i čarobnjaštva Hogwarts. Serijal također poznat među tinejdžerima, *Instrumentarij smrtnika* Cassandre Clare, priča je o djevojci Clary Fray koja na težak način saznaje istinu o svome podrijetlu i shvati da je rođena da se bori protiv demona. U knjizi *Hobit*, prethodnici Gospodara prstenova, ispričana je priča o hobitu Bilbu Bagginsu i njegovoj avanturi u potrazi za zmajevim zlatom i izgubljenim domom patuljaka, kraljevstvu Erebor, u društvu čarobnjaka Gandalfa i 13 patuljaka, te je nedavno snimljen drugi nastavak ovog pustolovnog filma. Neke od najčitanijih knjiga još su *Hekatina škola*, serijali *Slatke male lažljivice*, *39 tragova* i *Vampiriska Akademija*, te još mnoge druge.

Što se tiče pulskih tinejdžera, u pulskoj Dječjoj knjižnici najčitaniji je serijal knjiga *Warrior Cats* autorica Kate Cary, Cherith Baldry, Gillian Philip, Inbali Iserles, Tui Sutherland i Victorije Holmes, znanih pod pseudonimom Erin Hunter. Slijede knjige Hrvoja Kovačevića, knjige Sanje Pilić (*Zar baš moram u školu?*, *Ideš mi na živce*), megapopularni serijal spisateljice Stephanie Meyer *Sumrak saga*, te *Vampirski dnevnici* i *Slatke male lažljivice*. Također su popularne knjige poput *Divnih stvorenja*, *Divne tame* i *Divnog kaosa* Kami Garcie i Margaret Stohl, ili *Krila*, *Čarolije* i *Sudbine* Aprilyinne Pike. U Gradskoj su knjižnici pak najčitanije knjige Carlosa Ruiza Zafona *Princ magle* i *Ponoćna palača*, dok slijede *Različita* Veronice Roth, *Grad od kostiju* Cassandre Clare i *Divna stvorenja* Kami Garcie i Margaret Stohl.

Možemo zaključiti da se takve knjige podosta razlikuju od hrvatskih knjiga – likovima i samom tematikom. Hrvatske su knjige jednostavne, prošarane optimizmom, i sam je pristup veseliji, dok u stranim knjigama možemo vidjeti kako se autori bave težim i kompliciranijim temama. Ukusi se razlikuju, no hoće li strani hitovi ipak prevladati među hrvatskim tinejdžerima?

Katja Radolović, Laura Nađ i Lea Šipetić, 7.a